

Neustále zvyšovat bojovou pohotovost

Major Joroslav Charvát

Doposud byly ve Vojenské mysli zřejmé poznatky a zkušenosti z nácíků a prověrek bojové pohotovosti.

I náš svazek zikal řadu zkušeností, které jistě budou vhodné i pro jiné svazky. V poslední době jsme hledali nové cesty, jak pokračovat v bojovém poplachu po prvních 30 minutách, abychom vytvářeli všechny podmínky pro přechod k zmobilizování.

Hlavní metodou zkoumání byly ukázky bojové pohotovosti (kromě nácíků a prověrek) k různým výsekům, nebo etapám bojového poplachu, v konkrétních podmínkách útvarů našeho svazku.

Např. při ukázce u jednoho útvaru šlo o **přípravu a vyvážení techniky koloběhy z posádky**. Při rozpracování ukázky štáb divize vyřešil a odstranil mnohé technické, organizační a materiální problémy, které jsme nemohli odhalit bez podrobné prověrky u útvarů. Tato ukázka znamenala zlom v myšlení našich velitelů při organizování vývozu techniky bojové pohotovosti i nedotknutelných zásob. Její kladné výsledky se projeví v letním období 1964, kdy útvary splnily prověrky, protože s minimálními počty řidičů byly schopny vyvézt tři, — čtyři i pětinasobné množství techniky do různých prostorů rozptýlení a shromaždišť.

Další ukázka u jiného útvaru řešila nejpalčivější problém tj. nakládání a vývoz NZ materiálu všeho druhu za bojového poplachu na základě poznatků z paletizace v podnicích našeho národního hospodářství. Umožnila všem velitelům zásadně přehodnotit způsob ukládání a vývozu NZ materiálu za bojového poplachu a ukázala možnosti, jak získat materiál pro paletizaci z nadnormativních zásob podniků našeho národního hospodářství převodem kmenového jmění.

Tak dořešil štáb celou problematiku technického, organizačního i materiálního zabezpečení poplachu ve specifických podmínkách našeho svazku. Jsou vytvořeny podmínky pro přerůstání bojového poplachu v mobilizaci bez zbytečných potíží a nejasností.

Uvedu ještě další zkušenosti z ukázek bojové pohotovosti.

1. Obsah metodiky práce velitele a štábu útvaru (divize) za použití ZHN nepřitelem v průběhu bojového poplachu.

Jedna z ukázek řešila činnost útvarů, kdy nepřítel použil zbraně hromadného ničení v průběhu bojového poplachu.

Na závěr byla zpracována metodika práce velitele a štábu pluku (divize).

Velitel a štáb útvaru (divize) musí řešit tyto zásadní úkoly:

- vyhodnotit situaci (radiální a chemickou) a rozhodnout se urychleně, zda dokončit bojový poplach, zmobilizovat svazek v plánovaných prostorech, nebo uskutečnit manévry;

- zabezpečit vyhlášení příslušného varovného signálu na všechna místa velení, do posádky, všem mobilizačním pracovištím, informovat OVS, informovat komisi obrany okresu o situaci útvaru;

- organizovat součinnost s místními výbory při regulaci pozdějšího nástupu předurčených záloh;

- rozhodnout, zda vyvézt techniku a materiál dalšími koloběhy a kam;

- řešit s OVS náhradu předurčených záloh, které měly nastoupit z míst s úrovní radiace nad přípustnou mez;

- v novém prostoru po uskutečnění manévru upřesnit činnost jednotek (útvarů) k dokončení opatření bojového poplachu (zmobilizování) v původních lhůtách pohotovosti, nebo stanovit nové formy.

Možný postup a obsah prací štábu uvádím v tabulce 1.

2. Vyvezení techniky koloběhy

Při rozpracování vyvezení techniky jsme vycházeli z konkrétní situace útvarů.

Dosavadní počty řidičů dostačují k vyvezení techniky mimo provoz, proto k dalšímu vyvezení techniky je třeba organizovat řidiče do několika koloběhů a určit vozidla pro jejich návrat do posádky.

Jsou vytvářeny skupiny, které v posádkách do návratu řidičů dalšího koloběhu připravují vozidla k výjezdu (odkonverzování, příprava a zapojení akumulátorových baterií, nahřívání vozidel na

Tabulka 1

Činnost štábu pluku (divize)	Činnost velitele pluku (divize)	Činnost jednotek (útvárů), odborných náčelníků
1. Vyhlášení radiálního poplachu - sledovat vysílání zpráv TRHS a vyhodnotit je, - předat varovný signál jednotkám, posádce, mob. pracovištím, do shromaždišť, do skladů v posádce, do parků aut. a tank. techniky, - informovat komisi obrany okresu (kraje), - hlásit vzniklou situaci nadřízenému veliteli, - vyhodnotit podrobně radiální situaci a předpokládaný pokles úrovně radiace v prostoru rozptýlení, na osách přesunu, v prostoru mob. pracovišť, v posádce, ve skladech, na osách vstupujících do prostoru, - organizovat chemický a radiální průzkum podle předpokládané hranice 30 a 5 r/hod., - projednat s OVS (KVS) možnost přesunu do zál. prostoru.	1. Ujasnění situace - do kdy opustit prostor, která jednotka (útvár), - kolik koloběhů techniky je vyvezeno z posádky a kam (prostor rozptýlení, shromaždiště), - jaké jsou možnosti pro práci mob. pracovišť v dosavadním prostoru, - kam a kolik je vyvezeno materiálu všeho druhu, - jak je ohrožena činnost v posádce, na osách přesunu ve shromaždišti, - jak bude ovlivněna časová norma pohotovosti (útvárů) divize, - jak budou ovlivněny dílčí časové normy při vyvážení techniky a materiálu, - odkud z ohrožených prostorů nastupují předurčené zálohy a která ČVO je třeba proto nahradit (spolu s NS za spolupráce org. odd. nebo PNS evid), - kdy nastane přijatelný pokles úrovně radiace v jednotlivých prostorech, - jak ovlivní radiální situace dobu nástupu záloh, - jaká je časová norma pro živou sílu k opuštění zaměřeného prostoru, - jak střežit materiál a techniku ponechanou na místě, jak ukrýt osoby pro střežení.	Činí opatření pro ochranu proti ZHN na místě, hlásí veliteli krátce situace a možnosti, organizují chemický a radiální průzkum v prostoru rozptýlení.
2. Doručit signál pro manévry do záložního prostoru všem jednotkám (útvárům), které jsou v ohroženém prostoru. Informovat štáb i náčelníky o rozhodnutí velitele, informovat řídicí orgány v posádce. Urychleně předat rozkaz velitele vykonavatelům.	2. Přijetí rozhodnutí pro opuštění dosavadního prostoru rozptýlení, nebo při činnosti v zaměřeném prostoru (dále řešena první varianta), - určit prostor pro přemístění jednotek (útvárů), osy přesunu, VS, - určit čáru, kterou překročit zádí proudů do příchodu radioaktivního oblaku, - jak chránit živou sílu pro střežení ponechaného materiálu a techniky, - určit VS pluku (divize) v novém prostoru a dobu shromáždění velitelů, náčelníků po přesunu, - pokyny pro pokračování nebo zastavení vývozu do původního prostoru. Tato část je pokračováním ujasňování si úkolů. Vzhledem k možným situacím musí velitel řešit operativně a včas takové otázky, které mají bezprostřední význam pro rychlý manévry! Ostatní otázky řeší buď za přesunu do nového prostoru, nebo dokonce až v novém prostoru.	Odborní náčelníci doručí rozhodnutí útvárům (jednotkám). Náčelník spojení předběžně řeší variantu spojení v novém prostoru, a odjíždí k projednání nové varianty s orgány min. spoju. CHN organizuje chemický průzkum nového prostoru, NT usměrňuje (zastavuje) dočasné vyvezení dalších koloběhů materiálu, ZVTV usměrňuje (zastavuje) dočasné vývoz dalších koloběhů techniky. Útvary zahajují přesun.
3. Vyšle orgány k místním národním výborům na dohovor předurčených záloh z míst méně ohrožených, o objíždkách silně zaměřených prostorů, o místu, kde se mají zálohy dostavit. Informovat nadřízeného velitele o opatřeních a žádat schválení nových norem pohotovosti. Vyslat kontrolní skupinu k útvárům (jednotkám) k zjištění stavu. Zjišťovat podklady pro sestavení přehledu o vyvezení technice a materiálu.	3. Činnost a rozhodování v novém prostoru - určit nové prostory pro činnost mobilizačních pracovišť, - upřesnit činnost výstrojních středisek, rozhodnout o způsobu úhrady výstrojního materiálu, ponechaného dočasně v zaměřeném prostoru, - rozhodnout o způsobu a místech vývozu dalších koloběhů techniky a materiálu z posádky do nových prostorů, nové osy přesunu, - jak a kdy zahájit vyvážení techniky a materiálu ze zaměřeného prostoru po poklesu radiace, - jak, kdy a kam přesunout techniku ze shromaždišť, - rozhodnout, jak řešit regulaci příchodu záloh, - řešit vyžádání náhrady předurčených ČVO ze silně zaměřených prostorů, - stanovit nové dílčí časové normy pro bojový poplach, popřípadě novou celkovou dobu pohotovosti útvaru (divize) v závislosti na vlivu zaměření (po schválení od nadřízeného), - upřesnit činnost útvarů (jednotek) a dalším průběhu bojového poplachu.	Zaujímají nové prostory a upřesňují činnost. Podle pokynů velitele usku- tečují opatření bojového poplachu.

provozní teplotu, start vozidel a předání řidičům). Nazýváme je „skupiny pro přípravu techniky“. Skupiny řídí ZVTV pluku nebo NATS útvaru přímo na místě v parku.

Řidiče tanků i kolových vozidel již v míru cvičíme v řízení dvou i tří typů vozidel (techniky). Např. řidiči tanků se zdokonalují v řízení obrněných transporterů i kolových vozidel, řidiči OT se zdokonalují v řízení tanků i kolových vozidel, řidiči kolových vozidel se zdokonalují v řízení všech typů kolových vozidel, která jsou u útvaru.

ZVTV pluku (útvaru) musí podle dosavadních zkušeností zpracovat a ve zvláštní pracovních úkolech tzv. „Plán vyvezení techniky“, který v hrubých rysech obsahuje tyto údaje:

- přehled skutečných počtů techniky útvaru,
- přehled uložení techniky v jednotlivých objektech parku,
- přehled skutečných počtů řidičů útvaru a přehled o přidělení techniky těmto řidičům,
- organizace řidičů do několika koloběhů (podle potřeby útvaru) a určení vozidel vyčleněných k jejich návratu do posádky,
- grafické vyjádření os přesunu a prostorů, kam jsou určité počty techniky vyváženy,
- počty odvelených řidičů.

„Plán vyvezení techniky“ je zpracován tak, že jej může použít kterýkoliv člen technické skupiny útvaru. Tím lze nahradit kdykoliv ZVTV při bojovém rozdělení, nebo za bojového poplachu v době jeho nepřítomnosti, aniž by utrpěla organizace vyvezení techniky. ZVTV pluku se denně zúčastňují bojového rozdělení štábu pluku, kde upřesňují úkoly jednotek a náčelníků při vyvážení techniky. U útvarů se žila praxe, že bojové rozdělení se koná „u těchto plánů“, protože plány jsou zhotoveny graficky na přehledných tabulkách a dávají naprosto jasný přehled o potřebných skutečnostech.

Při vysokých mrazech v zimních měsících nám působily starosti akumulátorové baterie a zejména časy potřebné k jejich zamontování. Pomohl nám rozvoj techniky. Část baterií je vyhřívána a trvale dobijena tzv. konzervátory, které i při velkých mrazech udržují předepsanou teplotu i hustotu elektrolytu. U některých útvarů, nebo v těch objektech, kde nelze použít konzervátorů, jsou baterie

uloženy společně přímo v garážích a jsou vyhřívány tzv. **plynovými zářícími tepla**.

Pro výjezd značného množství techniky do 20 minut z kasáren, a zejména pro výjezd techniky v dalších kolobězích bylo nutno u každého útvaru vybudovat na každý prapor jednu výjezdovou bránu. Nebude na škodu když připomenou, že jen tato otázka si vyžádala několikerého jednání s KVUSS i orgány lidosprávy. Dnes je problém vyřešen.

3. Vyvezení NZ materiálu

Z iniciativy jednoho z našich útvarů proběhla ukázková **příprava k naložení, samotného, naložení NZ materiálu a jeho vyvezení do prostorů**.

Vycházeli jsme z předpokladů, že nelze v době míru mít trvale naložena všechna nákladní a dopravní vozidla. Situace nám dovoluje mít pouze část vozidel trvale naložených (jde o materiál, který je určen k plnění počátečních úkolů bojové pohotovosti), což představuje asi 15–20 % všech nákladních a dopravních vozidel. Ostatní materiál byl do nedávné doby u tohoto i jiných útvarů uložen starým způsobem ve skladech v regálech a náklad se „obrazně“ po jednotlivých kusech. To vyžadovalo, aby útvar vyčleňoval při bojovém rozdělení zhruba 80–100 mužů do tzv. nákladních skupin. Útvaru tak chyběli lidé ke strážení a ochraně vyvezeného materiálu a techniky, protože nákladní skupiny mnohdy tvořily podstatnou, rozhodující položku v rozpočtech bojového rozdělení.

Jak jsme na věc šli?

Tak např. naložení určitého množství proviantu trvalo při starém způsobu asi 40–50 minut, k nakládání bylo nezbytně třeba 8 mužů. Po zavedení paletizace v tomto skladě stačil k naložení 1 muž (a řidič vozidla), naložení trvalo celkem 4 minuty.

V podstatě jsme vyřešili uložení a naložení těchto druhů materiálu:

- automobilní a tankový těžký materiál na T-111, nebo PV3S je naložen během 5 minut pomocí palety,
- PHM ve váze 3 tun (jednotlivé baňky) je naložen během 8 minut pomocí palety (včetně zajetí vozidla do skladu a výjezdu),
- chemický materiál celého útvaru (ochranné oděvy, přezůvky, rukavice) pomocí kruhového přepravníku je naložen za 5 minut,

— munice pro pěchotní zbraně je naložena na vozidlo pomocí palety za 4 minuty,

— výstrojní materiál je naložen na 1 PV3S pomocí přímého přepravníku a skluzu za 4 minuty.

Ve stejném duchu přistoupily ostatní útvarů k nakládání NZ materiálu. Věříme, že se nám podaří v krátké době tento problém vyřešit u celého svazku. I když lze materiál pro paletizaci získat převodem tzv. kmenového jmění od podniků národního hospodářství, přece jen musí

mít pro to svazek (útvary) určité finanční prostředky, které zatím nemá.

K naložení všech druhů materiálu je třeba dnes asi 10—15 mužů, což znamená úsporu 80—85 % lidí, při zkrácení dílčích časových norem asi na 1/10.

Tak systémem ukázek, na kterých se iniciativně podíleli celé kolektivy útvarů se nám podařilo dosáhnout zlomu i v myšlení lidí a zejména materiálních náčelníků na otázky vyvezení a dokázat, že i mnohdy nemožné lze v současných podmínkách řešit.